

naan laaja kokemus markkinointiin liittyvistä johtotehtävistä. Nykyinen työpaikka on Kustannus Oy Kotimaa.

Karjalaisuus on lähellä Heikin sydäntä, ja hän on käynyt lukuisia kertoja sukunsa kotiseudulla Repolasella. Hän kuului Karjalan Sivistysseuran johtokuntaan vv. 1991–99 aktiivisena jäsenenä ja osan ajasta varapuheenjohtajana. Toivotamme kaikkea hyvää merkkipäivän johdosta!

Karjalaisen kansanperinteen uuttera tutkija ja kerääjä **Sandra Stepanova** täytti 75 vuotta Petroskoissa 30.8.-05. Hän on syntynyt 17-talosisessa Sompajärven kylässä Vienan Karjalassa.

Sandra on työskennellyt Petroskoissa Karjalan tiede-keskuksen kielen, kirjallisuuden ja historian laitoksessa vuodesta 1962. Erikoisalana ovat karjalaiset itkuvirret, mikä näkyy myös hänen kirjallisessa tuotannossaan. Tuorein teos (viime vuodelta) on itkuvirsien sanakirja, erinomainen, perusteellinen ja suuritoinen teos, joka sietäisi suomentaakin (esittely KH 3-4/2005). - Teos palkittiin taannoin Karjalan Tasavallassa. - SV

75 vuotta täytti 22.7. -05 opettaja, tulkki ja ahkera kynäilijä **Aino Tervasova**. Hän on Vienan Karjalassa tunnetun Uhtuan valssi -laulun sanoittaja (sävellys on Veikko Pällisen) sekä teoksen 'Laukkurin tyttärentytär muistelee' teoksen kirjoittaja.

Aino Tervasova vietti merkkipäiväänsä Tallinnassa, missä hän on asunut jo 48 vuotta. - LT

80 vuotta täytti rakennusmestari **Kauko Ilonen** Kangasalla 31.5. -05. Hän on syntynyt Kivennavalta. Evakkomatka vei Kangasalle, josta tuli kivennapalaisten pääsijoituskunta.

Ilonen on vieläkin hyvillään siitä, että karjalainen yhteistoiminta pääsi paikkakunnalla heti käyntiin. Kangasalan karjalaisten puheenjohtajana hän suunnitteli ja

veti purettavaksi määrätyn Äijälän tilan päärakennuksen saneerauksen. Talosta tuli suosittu juhlapaikka ja karjalaisen kulttuurin ja perinteiden tyyssija. Ilonen on myös suunnitellut rajan taa Kivennavan kirkonmäellä 1993 paljastetun Ikuisuuden portti -muistomerkin sekä Siiraanmäen taistelun muistomerkin.

Kauko Ilonen, karjalaisen perinnetyön urastaja, toivoo, että vanhempi karjalaispolvi olisi aktiivinen perinteen siirtämisessä jälkipolville. Aikaa kun ei ole paljon jäljellä.

70 vuotta täytti Ruovedellä 1.8.-05 **Erkki Mauranen**. Hän valmistui opettajaksi Jyväskylän kasvatustieteiden korkeakoulusta v. 1958 ja valittiin samana vuonna virkaan Ruovedelle. Siellä hän toimi kahdessa eri koulussa, yhteensä 37 vuotta.

Opetus- ja koulutyön ohella Erkki on toiminut kymmenissä yhdistyksissä ja järjestöissä - kotiseutu- ja museotyö, riistanhoito, matkailu sekä omaan alaan liittyvinä Akava, OAJ kunnallissektoria unohtamatta.

Kun Mauran sukuseurassa pitkään kypsynyt ajatus Repola-seuran perustamisesta toteutui v. 1985. Seuran toimintaa suunnittelemana asetettiin toimikunta Erkki Maurasen johdolla, ja 1993 hänet valittiin virallisesti seuran johtoon.

Lehtori **Pertti Lehes** täyttää 60 vuotta 28.9.-05. Hän on historian tutkijana perehtynyt erityisesti karjalaispakolaisten historiaan. Kun Karjalan Sivistysseura täytti vajaan 20 vuotta sitten 80 vuotta, hän toimitti juhla-kirjan "Aleksi Mitro, karjalainen kauppias ja yhdistysmiehen".

■ **Irma Lahti** on seuramme järjestösihteeri, ei siis toimistos sihteeri, kuten KH:n edellisessä numerossa kerrottiin. Asioilla on vissi ero.

Oikaisuja muistelmakirjaan

Syksyllä 1999 julkaistiin teokseni 'Laukkurin tyttärentytär muistelee'. Olen nyt saanut lisää tietoa suvustani arkistosta ja vanhemman sukupolven vuonnislaisilta. Niiden perusteella oikaisen kirjassani kerrotut erehdykset.

Rotjo-ukkini sisar, isäni tati Darja Abramovna Tervasova ei ollut Jeremie Malisen vaimo, vaan hän oli Jeremien tati. Karjalan tasavallan kansallisarkistosta saatu tieto kertoo totuuden: Darja Abramovnalle ja Nikifor Ivanovitö Malikinille syntyi 28.1.1883 poika Jefrem.

Minut eksytti väärille jäljille Martti Haavion teoksessa 'Viimeiset runonlaulajat' painettu runonlaulaja Ontrei Malisen sukutaulukko. Sen mukaan Jeremie oli syntynyt 1852 ja Tuarie 1855.

Jeremie Malinen, synt. 1883, oli runonlaulaja Ontrei Malisen sukua vasta viidennessä sukupolvessa: Ontrei-Jyrin-Iivanan-Nikiforin poika Jeremie. Hän oli Rotjo-ukkini sisaren poika, isäni serkku. Oleksi-isäni syntymävuosi oli 1884. -

Darja Abramovna ja Nikifor Malinen asuivat Vuonnisen Pistonsuussa.

Toinen erehdys sattui luovassa, jossa kerron äitini suvusta. Anni-äitini äiti oli Darja Jegorovna o.s. Antipina, kotoisin Pirttilahdesta. Darjan sisar Maria (Muarie) oli naimisissa Vasselei Ivanovin kanssa. Samassa suvussa oli kaksi Vasseleita - isä ja poika. Muarie Antipina oli vanhemman Vasselei Ivanovin puoliso. Vasselei Vasseleipoika oli äitini serkku. Hänellä oli kauppa Kajaanissa. Vaimo oli Vappu Kirillova (myöhemmin Löytölä).

Kirjassani erehdyin kirjoittamaan, että Muarie Antipina oli nuoremman Vasseleinin ensimmäinen vaimo, että Vappu Löytölä oli toinen puoliso. Miesten sama nimi erehdytti.

Tiedän, että Suomessa on paljon kansanperinteestä ja sukhistoriasta kiinnostuneita ihmisiä: sen takia on pakko oikaista "kommellukset".

AINO TERVASOVA,
Tallinna

Eijo Vesanen on kuollut

Professori, fil. tohtori **Eijo Vesanen** kuoli 29.7. -05 Helsingissä. Hän oli syntynyt 6.5.1912 Viidissä. Hänen sukujuurensa olivat Vienan Karjalassa, Jyskyjärven Pismalahden kylässä.

Ylioppilaaksi valmistuttuaan hän aloitti korkeakouluopinnot, valmistui maisteriksi ja väitteli tohtoriksi jatkosodan aikana 27. toukokuuta

1942 Helsingin yliopistossa. Väitöskirja, "Über die Typenanalytische Auswertung der Seismogramme", oli ensimmäinen seismologian alan väitöstutkimus Suomessa.

Vuosina 1946–1960 Vesanen työskenteli Helsingin yliopiston seismologian aseman hoitajana ja yliopiston seismologian dosenttina. Yliopistoon perustettiin sittemmin - paljolti juuri Vesanen määrätietoisien toiminnan ansiosta - seismologian laitos, jonka johtajana hän toimi eläkkeelle siirtymiseensä asti (1961–1975). Professorin nimen ja arvon hän sai v. 1968.

Muiden töiden ohella Vesanen opiskeli myös hammaslääketiedettä ja valmistui odontologian kandidaatiksi 1947 ja lisensiaatiksi 1953.

Vuonna 1948 Vesanen kutsuttiin Yhdysvaltoihin

Washingtonin yliopiston (Seattle) apul. professoriksi (1948-1952). Unescon asi-
antuntijana hän oli Japanissa
1965-1966 ja toimi monien
alan kv. järjestöjen johtopai-
koilla. Suomal. tiedeakate-
mian jäsen hän oli v:sta
1973, ja julkaisi aktiiviuran-
sa aikana runsaat 50 tutki-
musta seismologian alalta.

Kansainvälisesti arvostet-
tu tutkija ei maanjäristyksiä
mitatessaan unohtanut juuri-
aan. Hänet tuli nuorimmaise-
na Karjalan Sivistysseuran
johtokuntaan sota-aikana v.
1944, toimi varapj 1953-
1959 ja palkittiin seuran an-
siomerkillä v. 1976. Johto-
kuntaan hän kuului v:teen
1983 saakka, lähes 40 vuotta.

Sotaa seuranneina ns.
vaaran vuosina hän oli Ka-
levalaisen kulttuurin ystävät
ry:n puheenjohtaja 1953-
1954, sitä ennen varapj vv.
1945-1952 (yhdistys lope-
tettiin v. 1954).

Vesanen teki perheineen
kesällä 1969 matkan juuril-
leen Pismalahden kylään.
Erikoisesta retkestään sekä
Pismalahden Nipukoista Ve-
sanen kertoi myöhemmin
Karjalan Heimoon kirjoitta-
missaan artikkeleissa (KH
1983:3-4 ja 1987:1-2).

Eijo Vesanen oli paitsi
tutkija ja tiedemies myös
kosmopoliitti ja hauska seu-
ramies. Maalauksista oli hän-
nelle läheinen harrastus jo
nuoruusvuosilta eikä urheilu-
kaan ollut vierasta: hänen ni-
missään oli toistakymmentä
vuotta seiväshypyn akat.
pohjoismaiden ennätys. -SV

VANHAA KYKKÄTIETOA

Karjalan kielen sanakir-
jassa on paljon vanhaa tie-
toa. Aunuksen ja Säämäjär-
ven kohdalla saamme tietää,
kuinka kyykkäkenttä pysty-
tettiin ja kuinka kyykkää pel-
lattiin. Tässä ovat ohjeet:

"Kruukka. Kruukat pys-
tetäh, kymmene yhtel tšural,
kymmene toizel, kaks as-
keldu väl'ie, pytöilleh, riä-
vylleh poikki juamas, sit
kolme askeldu iellehpäi
tšeri, sit tähtet tšuran toizen,
mis kohtie pidäy lykätä.

Ezmäi toizes skonah lykä-
täh pual'ikal da tšeris piäl'itši

Karjalan- kielinen taidekirja

Juminkeko on julkaissut
karjalankielisen taidekirjan.
Sen tekijä on taidegraafik-
ko, professori **Viktor Kuu-
sela** Helsingistä. Hän on
syntyisin Salmin pitäjästä,
josta joutui lähtemään so-
dan jälkeen evakkotielle.
Rakkaus omaan kieleen ja
kotiseutuun on kuitenkin
säilynyt.

1980-luvulla hän sai
mahdollisuuden vierailta
syntymäpitäjässään ja hänen
grafiikkanäyttelylleen jär-
jestettiin kiertue Karjalaan.
Näyttely oli esillä Petros-
koissa, Sortavalassa ja Au-
nuksessa. Tässä yhteydessä
taiteilija tutustui runoilija
Vladimir Brendojeviin ja
heistä tuli ystävät. He vierai-
livat toistensa luona ja ar-
vostivat toistensa taiteellista
työtä. Brendojevin loisteli-
as tapaa käyttää äidinkieli-
tään runoissaan sai Kuuse-
lankin kokeilemaan sanatai-
tojaan. Vuosien työn tulok-
sena syntyi runokirja *Mie-
hen elos*, joka sisältää runo-
ja omalla kotimurteella sekä
niiden suomenkieliset käännökset.

Kuuselan kuvataide on
ollut kymmenissä näytte-
lyissä esillä eri puolilla ma-
ailmaa. Taiteellisista ansiois-
taan hän on saanut professorin
arvonimen.

. Kei kruukad tšeris piäl'itši
mennä, ga sid jähäh akak-
se. Toine tšura yhtenjttyi.
Ken voittau, selläd ottau toi-
zez; yks on nel'lin kynnin
muaz, toine selläz ajau,
pual'ikal lykkeäy akkoi
piäl'itši tšeriz. (Säämäjärvi).

Suomennos: Kruukat,
kyykät pystytetään kymme-
nen yhdelle ja kymmenen
toiselle puolelle, tšuralle,
kaksi askelta väliä (*väl'i tun-
tuu lyhyeltä -KP*) pysty-
asentoon riviin tien yli,
poikki juaman. Sitten kolme
askelta eteenpäin (iellehpäi)

Lyydiläisen seuran vuosi- julkaisu 2005 ilmestynyt

Lyydiläinen Seura ry:n
ensimmäinen vuosijulkaisu
ilmestyi heinäkuun puolivä-
lissä. 72-sivuinen A-4 kokoi-
nen kirjanen sisältää runsaasti
mielenkiintoista luettavaa,
asiatietoja ja kansanperinnet-
tä, aineellista ja henkistä
kulttuuria lähinnä Kuujärven
alueelta. Osa kirjoituksista
on venäjäksi. Mukana on
myös lyydinkielisiä tekstejä.
Lyydiläisen Seuran esittely
on englanniksi.

Kokonaisuutena vuosi-
julkaisu Lyydiläine on mie-
lenkiintoinen tulokas - silta
yli unohduksen hetteikön -
niin kuin toimituskunta sitä
runollisesti luonnehtii. Pie-
nen seuran työ lyydiläisten
asian esiintuomiseksi ansait-
see hatunnoston.

Vuosijulkaisun kuvitus
on runsas. Olisi kuitenkin
ollut asialle onneksi, jos toi-
mitus olisi malttanut käyttää
säästeliämmin värikuvia.
Asialla on kaksi puolta. Toi-
nen on taloudellinen: väri-
kuvat ovat tuntuvasti kal-
liimpia kuin mustavalkoiset
ja toisekseen mustavalkoiset
kuvat ovat tämänkaltaisessa
esityksessä huomattavasti
puhuttelevampia kuin väri-
kuvat. Niiden painatus on
kaiken lisäksi joitakin poik-
keuksia lukuun ottamatta
vuosikirjassa epäonnistunut.

Vuosijulkaisun aikaan-
saamista tukivat taloudelli-
sesti Karjalan Sivistysseura

ja Suomen Suvun Säätiö.

Jostakin syystä teokses-
ta ei löydy mainintaa sen
painopaikasta, mikä on var-
sin epätavallista.

SAKARI VUORISTO

Virolaistutkijat hädettiin pois Marista

Viron tiedeakatemian
järjestämä perinteenkeruu-
matka Mari Elin tasavallas-
sa päättyi heti alkuunsa.

Viranomaiset ilmoittivat,
että he eivät olleet saaneet
edeltäpäin tietoa tutkijoiden
tulosta. Lisäksi paikkakun-
nalla, missä 17-henkinen
ryhmä aikoi työskennellä,
vietetään samaan aikaan
paikallista festivaalia; viro-
laisryhmän turvallisuutta ei
näin ollen voida taata. Siksi
ryhmä sai määräyksen pois-
tua tasavallasta.

raja (tšeri). Sitten tähtet
(merkit) reunan toiselle koh-
dalle, mistä pitää heittää (ly-
kätä).

Ensin heitetään sauvat
toiseen peliin, konaan rajan
ylitse. Kun ei kyykkää rajan
ylitse saa, ne jäävät akoiksi.
Toinen pelipuoli pelataan
samalla tavalla (yhtenjttyi).
Ken voittau, ottaa selät. Hä-
vinnyt käy kontalleen, nelin-
kynsin mahan. Voittaja istuu
selässä ja yrittää heittää ak-
koja yli rajan.

Lisätietoa: Monissa Kar-
jalan kylissä ei ollut aukeita

paikkoja kyykkäpeleihin, joten
pelattiin kylän kujasilla. Niin
tehtiin myös Säämäjärvellä,
sillä säännöissä ei puhuta mi-
tään sivurajoista. Rajoina toi-
mivat aidat. Jos juama, maan-
tie oli normaalia leveämpi,
niin silloin tähtiellä lisättiin
kyykkiä yli kymmenen sään-
nöissä mainittujen.

K. Inhan vuoden 1984
kyykkätiedoissa pelikentän
mitat ovat seuraavat: ruudut
2,5 kertaa 2,5 sylvä ja ruutu-
jen väli 5 sylvä.

KOSTI PAMILO